

Raadsvoorstel

Zaaknummer 157740
Datum raadsvergadering 23 mei 2024
Portefeuillehouder J.D. Kramer

Onderwerp Strategische keuze grootschalige windenergie

Voorstel

Het college stelt u voor:

1. het bevoegd gezag voor de uitwerking van het windenergieproject langs de A28 bij de provincie te laten;
2. e provincie te verzoeken om de nieuwe milieunormen voor windenergie op land van toepassing te laten zijn voor het windenergieproject OER A28;
3. met de provincie in overleg te treden tijdens de verschillende planfasen voor OER A28 inzake onderwerpen als de plaatsing, de vergunning en de tender, maar ook lokaal eigendom, zeggenschap en financiële participatie.
4. als Leusden te verzetten tegen grootschalige windenergie in het buitengebied van de omgeving Moorsterweg, het meest kansrijke gebied 93 uit de brief van de provincie d.d. 9 januari 2024.

Wethouder de Wit neemt een minderheidsstandpunt in en stemt niet in met de voorstellen 1, 2 en 3.

Aanleiding

De RES-regio Amersfoort staat onder druk om de doelen van de RES (Regionale Energiestrategie) voor 2030 te behalen, terwijl de provincie een disbalans op het elektriciteitsnet signaleert door het gebrek aan windparken. Dit heeft geleid tot het besluit van de provincie om het instrument projectbesluit in te zetten als blijkt dat gemeenten tot onvoldoende concrete en realiseerbare plannen voor windturbines en zonnevelden komen. Binnen de provincie zijn 27 meest kansrijke gebieden voor wind aangewezen door de provincie, waarvan twee in de gemeente Leusden. Dit zijn de gebieden Moorsterweg en A28. In de raadsbrief van 21 maart 2024 over Scenario's voor strategische keuze over windparken en zonnevelden bent u hierover geïnformeerd (bijlage 1).

Op 1 juli 2021 heeft de raad het college de opdracht gegeven om in afstemming met de RES-partners het windmolencluster langs de A28 aan te wijzen om nader te onderzoeken. Het onderzoek van dit windmolencluster maakt deel uit van de bijdrage van Leusden aan RES 1.0, waartoe de raad op 1 juli 2021 heeft besloten. De onderzoeken, bekend als OER (Opwek Energie Rijksgronden) A28, komen binnenkort beschikbaar en worden gepresenteerd aan de raad op 18 april 2024.

In de brief van de provincie d.d. 9 januari 2024 (bijlage 2) roept de provincie de gemeenten op om concreet te maken hoe de gemeente invulling gaat geven aan het realiseren van de RES-doelstellingen. De nieuwe ontwikkelingen vragen van de gemeente haar bijdrage aan de RES voor zonne- en windenergie te bevestigen.

Doel/Effect

- Een bijdrage leveren aan de regionale doelstelling om vóór 2030 0,5 TWh aan zonne- en windenergie te realiseren.
- Een bijdrage leveren aan de provinciale, de nationale en de Europese doelstelling om in 2030 55% CO₂-reductie te realiseren t.o.v. 1990.
- Een bijdrage leveren aan de lokale ambitie.
- Een bijdrage leveren een betere balans op het elektriciteitsnet.
- Voorkomen dat een 2e windcluster, Moorsterweg, door de provincie wordt ingepast.

Argumenten

1.1 Het is aannemelijk dat er windturbines langs de A28 komen

Het is zeer aannemelijk dat de provincie over zal gaan tot een projectbesluit voor wind langs de A28 en wel om de volgende redenen:

- Binnen de regio RES Amersfoort is nog geen windpark gerealiseerd. We lopen daarmee achter op andere regio's, evenals op de doelstellingen binnen RES Amersfoort. Gemeenten zullen dan ook met plannen moeten komen voor duurzame opwek van elektriciteit, ook voor windenergie.
- In RES 1.0 is één van de uitgangspunten zoekgebieden voor wind aan te wijzen langs infrastructuur. Dat is ook de reden geweest om A28 aan te wijzen als zoekgebied.
- Het burgerforum, dat de provincie heeft geadviseerd over de kansrijke gebieden voor wind, heeft een grote voorkeur voor gebieden waar veel windturbines bij elkaar passen.
- De planMER (Milieueffectrapportage) toont aan dat langs de A28 6 windturbines mogelijk zijn.
- Mede op basis van onze lokale participatie heeft de raad van Leusden in juli 2021 besloten voor het zoekgebied wind langs de A28.
- De samenwerkende partijen langs de A28 brengen nu de milieueffecten gedetailleerder (dan de planMER van de provincie) in beeld. Hieruit komt naar voren dat windturbines langs de A28 vanuit ruimtelijk oogpunt mogelijk zijn.

1.2 Met het mede mogelijk maken van windturbines langs A28 wordt de kans kleiner voor het gebied Moorsterweg voor wind

In de Provinciale Staten van Utrecht van 20 maart is een motie aangenomen over de inpassing van windturbines. Hierin staat dat in het eventuele geval van inpassing van windturbines in het kader van de RES 1.0 de gemeenten die al concrete plannen hebben voor klimaatneutrale opwek, pas als allerlaatste in overweging worden genomen voor een inpassingsplan. Besluit de Leusdense gemeenteraad om de bevoegdheid voor een windpark langs de A28 bij de provincie te laten, dan is de kans zeer klein, dat zij nogmaals naar Leusden kijken voor plaatsing van windturbines, tenzij er plannen uitvallen.

1.3 Betrouwbare partner in de regio

Gemeente Leusden heeft ingestemd met RES 1.0 en een bijdrage aan het bod van 0,5 TWh. Leusden is een betrouwbare partner als zij zich blijft verbinden aan de gemaakte afspraken. Het gaat immers om een gezamenlijk opgave en daarmee ook een gezamenlijk belang; vanzelfsprekend met behoud van democratische legitimiteit.

1.4 Gemeente neemt verantwoordelijkheid voor klimaat

In de Routekaart is uitgegaan van een energiemix met windturbines, zon op dak en

zonnevelden. Met het mogelijk maken van windturbines langs de A28 wordt invulling gegeven aan onze lokale ambitie en de doelstelling van RES 1.0.

1.5 Bijdrage aan goede balans elektriciteitsnet

Binnen de regio Amersfoort staat nog geen windturbines. Windenergie is nodig voor een goede balans op het elektriciteitsnet. Door plaatsing van windturbines is minder vermogen (en dus netcapaciteit) nodig om de doelstellingen te behalen.

1.6 Minder inzet uren

Door de bevoegdheid voor windenergie bij de provincie te laten, is minder ambtelijke capaciteit nodig voor het vervolgproces.

2.1 Toepassen nieuwe milieuregels

Eind 2023 zijn de ontwerp-normen voor windturbines op land beschikbaar gekomen. Aan de nieuwe regels ligt een milieueffectbeoordeling ten grondslag. De planning is dat deze normen in 2025 definitief worden.

3.1 Invloed als gemeente op uitwerking OER A28

Als gemeente kunnen we ons maximaal inspannen om goede afspraken te maken op de verschillende planfasen door o.a. de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst OER A28. In de samenwerkingsovereenkomst kan Leusden afspraken maken ten aanzien van plaatsing, vergunning en tendering. Ook kunnen er afspraken gemaakt worden over lokaal eigendom, zeggenschap en financiële participatie. Deze afspraken nemen we vervolgens mee ter beoordeling in vergunningen en tenders in het kader van de projectbesluitprocedure. De ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst is voorzien na de zomer van 2024.

4.1 Beschermen buitengebied en bewoners

Het buitengebied mag niet bedreigd worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie. Wij kiezen ervoor om het leefklimaat voor onze inwoners en onze bezoekers te beschermen. De biodiversiteit, landbouw en schoonheid van het buitengebied, zoals de omgeving Moorsterweg, dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners en bezoekers.

Tegenargumenten/Alternatieve scenario's

1.1 Als Leusden trekken we ons eigen plan

De Klimaatwet en de afspraken in het Klimaatakkoord zijn niet vrijblijvend, ook niet voor gemeenten. Als een gemeente niet meedoet of niet levert, kan het Rijk of de provincie met behulp van het RO-instrumentarium het planologisch mogelijk maken van duurzame opwek van elektriciteit, afdwingen. De provincie is immers bevoegd gezag voor windenergieprojecten tussen de 5 en 100 MW. Het Rijk daarboven. Niet meewerken betekent dat de provincie haar bevoegdheid in kan zetten voor de meest kansrijke gebieden A28 en Moorsterweg.

1.2 Als Leusden zelf de regie nemen voor wind langs de A28

De provincie is bevoegd gezag voor windenergielocaties boven de 5 MW. Als gemeente hebben we de mogelijkheid om aan de provincie te vragen de bevoegdheid over te nemen. Dit vraagt extra capaciteit voor de ruimtelijke procedures, opstellen tenders en dergelijke. Bovendien ligt het gebied in drie gemeenten en wordt er om die reden in de

Intentieovereenkomst OER A28 vanuit gegaan dat de provincie de uitwerking op zich zal nemen.

1.3 Zon en wind is in de coalitieperiode niet realistisch vanwege netcongestie

Momenteel wordt door Stedin en Tennet gewerkt aan verzwaring van het elektriciteitsnet met o.a. bij het station Breukelen-Kortrijk waardoor vanaf 2029/2030 weer ruimte ontstaat op het net. Dan is er ook weer ruimte op het net voor windturbines, zonnevelden en zon op dak. De lange doorlooptijd om tot daadwerkelijke plaatsing van windturbines over te kunnen gaan, vraagt om op korte termijn een windpark te bestemmen en te vergunnen.

1.3 35 TWh is al gehaald

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de RESsen gezamenlijk tot 35 TWh aan zonnevelden, zon op dak en windparken met een realisatie vóór 2030 moeten komen. Dit doel is goed haalbaar, concludeert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), maar de benodigde roei aan duurzame elektriciteit voor doelen op de langere termijn stagneert. Het streefdoel van 55 TWh in 2030 komt volgens PBL niet in zicht.

Daarnaast heeft de regio Amersfoort zich met RES 1.0 gecommitteerd aan 0,5 TWh aan zonnevelden, zon op daken en windparken. Dit doel is met de huidige inzet niet haalbaar.

2. Windmolens hebben negatieve invloed op het welbevinden en de gezondheid van mens en dier

Uit de planMER wordt duidelijk dat dit gebied aandachtspunten heeft voor gevoelige objecten binnen 500 en 750 meter en vleermuizen.

Door een andere opstelling te kiezen is het mogelijk om het aantal nabijgelegen gevoelige objecten sterk te verminderen. Verder zal het meer gedetailleerde onderzoek binnen OER A28 meer inzicht geven voor soortenbescherming van vleermuizen.

In de onderzoeken van OER A28 hanteren we de concept landelijke milieunormen voor windturbines. De beoogde datum van inwerkingtreding is juli 2025. De concept milieunormen, die op basis van een Milieueffectrapportage over windturbines beschikbaar zijn gekomen, laten zien dat er afstandsnormen zijn opgenomen.

3. De waarden van het buitengebied worden aangetast

In de planMER is als aandachtspunt meegegeven dat de onderzoeksofstelling is gelegen op een militair oefenterrein met natuurwaarden, zich bevindt binnen 1000 meter van verschillende cultuurhistorische objecten en binnen de archeologisch waardevolle zone van de Utrechtse Heuvelrug, waarmee er een hoge trefkans is op archeologische resten. Ook is het gebied gelegen binnen 750 meter van recreatiegebied Bossen Austerlitz / Bornia / Heidestein.

Bij de vervolgonderzoeken zullen deze aandachtspunten in acht moeten worden genomen.

Risico's

Als de regio Amersfoort de doelstelling van 0,5 TWh vóór 2030 niet haalt, of als er sprake is van planuitval voor zonne- en windprojecten binnen de regio kan de provincie alsnog besluiten om Moorsterweg te bestemmen voor windenergie.

Wel is in de Provinciale Staten van Utrecht van 20 maart een motie aangenomen waarin staat dat in het eventuele geval van inpassing van windturbines in het kader van de RES 1.0, de gemeenten die al concrete plannen hebben voor klimaatneutrale opwek vanuit de RES, pas als allerlaatste in overweging worden genomen voor een inpassingsplan. Met het besluit

van de Leusdense gemeenteraad om de bevoegdheid voor windpark langs de A28 bij de provincie te laten, is de kans zeer klein, maar dus niet uitgesloten.

Plan van aanpak/tijdsplanning

Voor de zomer 2024 verwacht de provincie van de gemeente een antwoord op haar brief om met concrete plannen voor windparken of zonnevelden te komen. Het college bereidt een reactie voor, waarover de raad op 27 juni kan besluiten.

Vervolgens analyseert de provincie alle besluiten van de gemeenten in de provincie Utrecht en de drie RESsen voor een Tussenbalans 2. Mochten er onvoldoende plannen zijn en indien gemeenten dit vragen zal de provincie een vervolg geven aan de projectbesluiten (voorheen Inpassingsplannen) voor eind 2024.

Duurzaamheid

Met het besluit om de mee te werken aan wind langs de A28 draagt Leusden bij aan

- de regionale doelstelling om vóór 2030 0,5 TWh aan zonne- en windenergie te realiseren;
- de provinciale, de nationale en de Europese doelstelling om in 2030 55% CO₂-reductie te realiseren t.o.v. 1990.
- de lokale ambitie.

In de planMER is uitgegaan van zes windturbines met een opbrengst van 0,128 TWh totaal binnen de gemeenten Leusden, Soest en Amersfoort.

Communicatie

Bijlagen

1. Brief provincie Gemeenten met meest kansrijke gebieden windenergie dd 9 januari 2024
2. Raadsbrief Scenario's voor strategische keuze over windparken en zonnevelden

Het college van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

F.T.J.M. Backhuijs
wnd. burgemeester

Gemeente Leusden

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 16 april 2024, nummer 157740

besluit:

1. het bevoegd gezag voor de uitwerking van het windenergieproject langs de A28 bij de provincie te laten;
2. e provincie te verzoeken om de nieuwe milieunormen voor windenergie op land van toepassing te laten zijn voor het windenergieproject OER A28;
3. met de provincie in overleg te treden tijdens de verschillende planfasen voor OER A28 inzake onderwerpen als de plaatsing, de vergunning en de tender, maar ook lokaal eigendom, zeggenschap en financiële participatie.
4. als Leusden te verzetten tegen grootschalige windenergie in het buitengebied van de omgeving Moorsterweg, het meest kansrijke gebied 93 uit de brief van de provincie d.d. 9 januari 2024.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 23 mei 2024

I. Schutte – van der Schans
griffier

F. T.J.M. Backhuijs
voorzitter